

Mimarlık ortamının güncel sorunlarından olan Mimarlık Eğitimi farklı boyutlarda ele almayı sürdürüyoruz. Bu bölümde 18 Mart '97 tarihinde Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin düzenlediği "Türkiye'de Mimarlık Tarihi ve Mimarlık Eğitimi İçindeki Yeri" temalı söyleşiyi yayınlıyoruz. Oturum Başkanlığını Gürhan Tümer'in üslendiği Söyleşi konuşmacı olarak ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Yıldırım Yavuz ve Sayın Uğur Tanyeli katılmıştı.

Mimarlık Tarihi ve Mimarlık Eğitime Yansıması

G Ü R H A N T Ü M E R

Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin düzenlediği Çarşamba Söyleşileri, geçen dönemlerde, daha çok piyasada çalışan mimarların uygulamalarını sunmaları biçiminde gerçekleştirildi ve Türkiye'deki belli başlı mimarların birçoğu katıldı bu söyleşilere. Bundan sonra ise, biraz da kuramsal yaklaşımları gündeme getirmeyi düşünüyoruz. Bu konuyu seçmiş olmamızın bir nedeni bu.

Yaptığımız seçimin ikinci nedenini ise şöyle özetleyebilirim. Geçenler de, İngiltere'de, "Architectural History and the Studio" başlıklı bir kitap yayınlandı. Bu kitabın iki editöründen biri, bir Türk meslektaşımız: Sayın Prof. Dr. Necdet Teymur. O kitabı okuduktan sonra, o konularda bizler neler söyleyebiliriz diye düşündük ve sayın konuşmacıları davet ettik.

Ben o kitaptan bir iki alıntı yapmıştım. Sorun, en başta, açıkça şöyle konuyor ortaya: Mimarlık tarihi dersleriyle, mimari tasarım eğitimi, yani stüdyolar, atölyeler arasında ne gibi ilişkiler vardır ve olmaktadır?

Yazarlardan biri, "mimarlık tarihi dersleri, öğrencilere, yeni buluşlara, yaratıcılığa yönelmek, onlarda arkeolojik çağrışımlar yaratmamaktır" diyor.

Bir başkası, tarihin ve bu arada da mimarlık tarihinin, yalnızca bir servis objesi olarak kalıp kalmadığını sorguluyor.

Modernizmin, mimarlık tarihini tasarım için gereksiz kaldığını, çünkü özellikle savaş sonrasında, fonksiyonel, teknik tasarımın öne çıktığını söylüyor ve eğer bir projede fonksiyon çalışıyorsa ve teknik bunu destekliyorsa, mimarlık tarihinden vazgeçilebildiğini ileri sürüyor ve yarım yüzyıl önce, mimarlık tarihi bilmeyen birinin mimarlık yapmasının hemen hemen olanaksız olduğunu, bugünse bu durumun ortadan kalktığını vurguluyor.

Brian Hutton adlı yazarın savına göre, mimarlık tarihinin görevi öğrencide eleştirel yaklaşım mantığını yaratmak olmalı.

David Dunster'in ise şöyle ilginç bir saptaması var. Eğer mimarlık tarihi, stüdyoya, doğrudan, balıklama girerse, ortaya postmodern çıkar.

İain Borden'ın yaklaşımı da ilginç. O, mimarlık tarihini bir uygarlık tarihi olarak görüyor ve bunun, mimar olmayanları da ilgilendirdiğini, ilgilendirmesi gerektiğini, dolayısıyla sadece mimarlık öğrencilerine değil, başkalarına da mimarlık tarihi okutulabileceğini, ama bunu yaparken farklı bir yaklaşım gerektiğini söylüyor. Borden'a göre bir binanın nasıl yapıldığı, mimarlığın ve mimarlık tarihinin yalnızca bir bölümü ve yalnızca belli kişileri ilgilendirir. Oysa, bunun dışında, herkesi ilgilendiren başka yönler de var.

Kitaba katkıda bulunan yazarlar arasında, tarihi bilmenin, bugün için yararlı çözümler getirmemizi sağlayan sihirli bir değnek olmadığını; mimarlık tarihiyle pek ilgilenmemelerine karşın, büyük ün kazanmış iyi mimarların bulunduğunu söyleyerek, bir bakıma olumsuz, yadsıyıcı yaklaşımlar getirenler de bulunuyor.

Bu alıntıları daha da çoğaltabilirim. Ama onun yerine, sanırım sözü artık Yıldırım Yavuz ve Uğur Tanyeli'ye bırakmak daha doğru olacak.